

NHF

Norsk Helikopteransattes Forbund - Nr 4 1992, Årgang 3

*en riktig God Jul
og et Godt Nytt År!*

«Redaksjonskomiteens penn»

Når du leser dette er vi kommet ut i desember måned og har kun få dager igjen av året 1992. Ute er det mørkt og kaldt, men desember har noe som varmer likevel, det er den hyggelige Julen, hvor familiene samles. Et nytt år ligger foran oss, et år vi håper at alle kan få bruke på beste måte . . .

Fra 1. januar 1993 vil EØS-avtalen være gjeldende, og det store spørsmålet som fremdeles ikke er klargjort på regjeringshold, er loven som skal beskytte ansatte i Norge mot det som kalles sosial dumping av arbeidsplasser. Norge må sikre seg at arbeidsplassene, som er besatt av nordmenn, ikke vil forsvinne på grunn av billigere arbeidskraft fra land fra det sydlige Europa.

Siden vårt infoblad, nr 3/92 ble utgitt, har det gledelige skjedd at våre medlemmer i Mørefly, har fått Hovedavtalen gjort gjeldende overfor sin bedrift. Forøvrig har et utvalg fra NHF vært hos Møreflys ansatte på Flesland og gitt informasjon om NHF. Denne form for informasjonsmetode vil bli benyttet mer i løpet av 1993. For NHF var dette en meget positiv erfaring og det må

nok tas høyde i budsjettet for 1993, for mer oppsøkende virksomhet overfor aktuelle nye medlemmer og medlemsgrupper.

Denne gang har vi en reportasje fra AEI-kongressen på Kypros. Det som er meget interessant å legge merke til er JAR 145 og pressemeldingen i reportasjen. Meget viktig er det at NHF blir representert på disse konferansene som arrangeres én gang hvert år. NHF er det eneste forbundet som har tilknytning til helikopterdrift.

I februar 1993 skal det avholdes representantskapsmøte i NHF. Forslag som skal behandles må være styret i hende innen 6. januar 1993. Inne i bladet er det nevnt hvilke verv som står for valg og hvem som er i valgkomitéen.

Avslutningsvis vil vi i redaksjonskomitéen ønske alle dere medlemmer

en Riktig God Jul

og takke for året som ligger bak oss.

REDAKSJONEN:

John Pedersen, redaktør. Kjell Ingar Olsen, Kjellaug Selset, Are Kringstad

FORBUNDSKONTORET:

Vår kontoradresse er:
Norsk Helikopteransattes Forbund
Postboks 522, 4055 Stavanger Lufthavn
Kontortid: mandag til fredag,
fra kl: 07.00 til kl 15.00.
Telefon/Telefax: 04 57 76 07
Utenom kontortid kan styremedlemmer kontaktes.

FORBUNDSSTYRET:

Leder: Terje Rading,
Fredlundsveien 10, 5032 Minde,
tlf. 05 28 30 10.

Nestleder: Tor Alvsåker,
Torollsveien 5, 4350 Nærbø,
tlf. 04 43 43 66.

Sekretær: Eidi Hinna,
Lyngveien 7A, 4025 Stavanger,
tlf. 04 56 66 26.

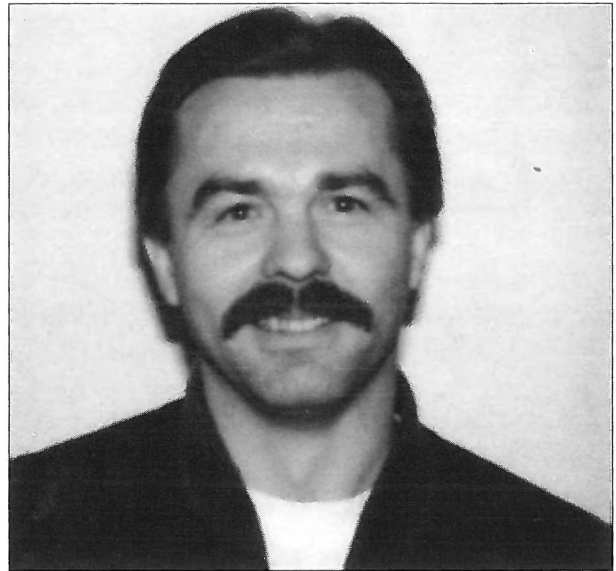
Styremedlem/info: John Pedersen,
Kjelsbergsvingen 15, 4050 Sola,
tlf. 04 65 13 66.

Styremedlem/økonomi/utdanning:
Torill Asbjørnsen
Kjelsberg Allé 14, 4050 Sola,
tlf. 04 65 17 41.

Styremedlem/lover og bestemmelser:
Vidar Skaara,
Johan Thorsens gate 63, 4010 Stavanger,
tlf. 04 53 53 11.

Lederen ber om ordet...

Lederen for N.H.F., Terje Rading

Luftfarten er i sin basis noe av det mest internasjonale som finnes. Med åpningen av EF's indre marked, 1. januar 1993, vil 12 medlemsnasjoner få adgang til ett felles marked, uten grenser og nasjonale reguleringer. På samme tid åpnes det adgang for internasjonale aktører å ta del i det europeiske markedet. Dette fører til økt og hardere konkurranse både i Europa og hjemme.

Mange europeiske flyselskaper har store økonomiske problemer, med store underskudd i milliard-klassen. For en del selskaper er situasjonen særdeles vanskelig. Fire europeiske flyselskaper med statlige eiere har konkret bedt om mer kapital i form av statlige overføringer. Dette kan være en hard nøtt å knekke for EF-kommisjonen, fordi dette betraktes som statlige subsidier, og stemples dermed som et konkurransehinder av andre selskaper.

Alle europeiske flyselskaper er på hektisk jakt etter kostnadsreduksjoner og effektiviserings tiltak. Videre jantes det stadig på mulige samarbeidspartnere/fusjoner. Det er bekymringsfullt, at i sine kostnadsreduksjoner velger selskapene i stadig flere tilfeller å endre sine vedlikeholds rutiner, som etter undertegnades oppfatning resulterer i en direkte nedgradering av flysikkerheten.

Braathens SAFE valgte etter godkjenning av Luftfartsverket å utvide D.I. (daglig ettersyn) på sine Boeing 737 - 400 / 500, fra å gjelde i 24 timer til hele 72 timer. Dette er forøvrig en trend i flere europeiske flyselskaper.

Mange reisende er ikke kjent med dette og ei heller hva det innebærer. Det burde være et krav at de reisende ble opplyst at det kun ble foretatt daglig ettersyn hver 3. dag på de luftfartøy som de reiste med.

Høstens store konkurranse på hjemmebane er som kjent kampen om luftambulansetjenesten med helikopter og fly. Staten har lagt denne tjenesten ut på anbud, verdi 200 millioner kroner, som mange operatører vil «slåss» om. I skrivende stund er dette ikke avgjort, men instillingen skal være ferdig i november 1992.

Ettersom det nærmer seg slutten på dette året, et år som for bransjen har vært urolig, men ulykkesfritt, vil mitt ønske for det nye året bli: Ett stabilt og sikkert år, med trygge arbeidsplasser for oss alle.

Alle medlemmer ønskes en
God Jul og Godt Nytt År!

Terje Rading

INNHold:

Leder	side 1	Farnborough 1992	6	Forside: MI-26 Heavy Lifter Foto: John Pedersen
AEI-kongressen	2	Jusspalte	9	
Nærbilde	4	Skadeforebygging	10	
Valg	5	Vann- og vannledningskader		
NHF-info	5	«Juleknask -92»	12	

AEI - KONGRESSEN

Larnaca, Kypros, 8. til 11. oktober 1992

Aircraft Engineers International's årlige kongress foregikk på solskinnsøya Kypros, som for mange nordmenn er et kjent feriemål. Kypros er delt i to, med en Gresk-Kypriotisk del og en Tyrkisk del, med beliggenhet innerst i Middelhavet, og er faktisk en del av Asia.

Det Kypriotiske Flyteknikerforbundet (ASITTKA) stod som arrangør og vertskap for årets kongress. Det var en profesjonelt tilrettelagt og godt gjennomført kongress fra vertskapets side.

Norsk Helikopteransattes Forbund var representert med 2 delegater, Inge Antonsen MFHS og undertegnede fra NHF.

Inge Antonsen

Åpningen av den 21. AEI-kongress

President Morten Arnesen åpnet kongressen, torsdag klokken 17.30, hvor han ønsket samtlige tilstedeværende velkommen. Etter en presentasjonsrunde, der samtlige organisasjoner presenterte seg med navn og organisasjonsinfo, ble det lest opp skriftlig forfall, blant annet fra Jugoslavia, Frankrike, Fidji, Nigeria og to personlige forfall. Totalt var det ca 45 deltagere fra hele verden, samt en del observatører.

Offisielt ble kongressen åpnet på fredag, der Kypriotisk TV var til stede, samt en del pressefolk. Mr P. Papadakis, styreformann i Cypros Airways, holdt et innlegg der han fokuserte på liberalisering og deregulering i luftfarten, og der poengterte han at fagforeningene spilte en viktig rolle og at samarbeidet med disse var meget viktig.

Deretter holdt Mr A. Avgoustis, representant fra Kypros Luftfartsmyndigheter, et innlegg der han stadfestet at den høye safety-standarden i europeisk luftfart, var et direkte resultat av den høye standarden flyteknikerne har.

Hovedtemaet på kongressen

Ved årets kongress var hovedtemaet om utviklingen av JAR-bestemmelser og flyteknikerens rolle i dette, samt selskapenes tydelige tendens til stadig nedgradering av safety-standarden.

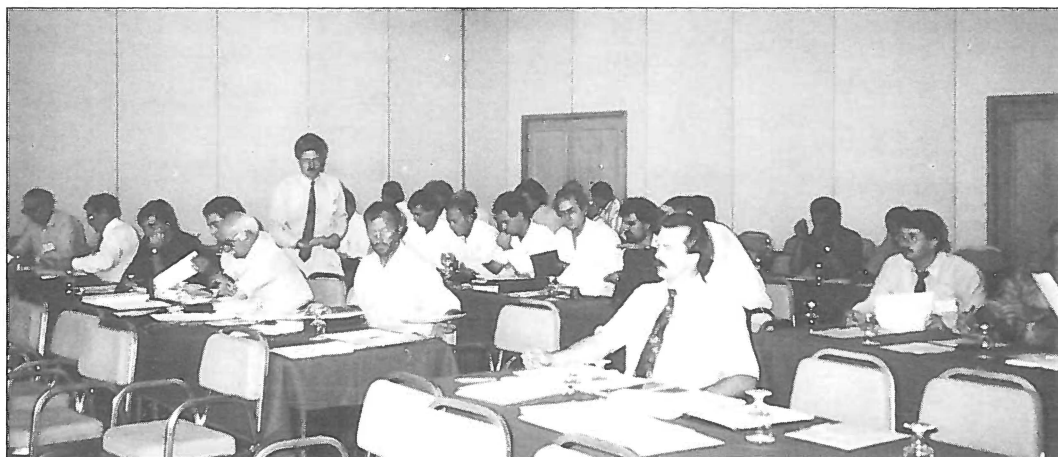
Mange organisasjoner hadde arbeidet aktivt med disse sakene, og overraskende nok hadde både greske og spanske organisasjoner betydelige arbeidsdokumenter å vise til. Videre la UNIE, fra Holland, fram sin rapport angående forhold som kunne få innvirkning for flyteknikere i et deregulert Europa.

NFO, ved P. Ramslie, holdt et innlegg angående Braathens SAFE's sin innføring av 72 timers DI, på sine Boeing 737-400 og 500. Denne sak, i sammenheng med flere andre, ble det senere fattet vedtak på.

Opprettelse av egne arbeidsgrupper

Det ble vedtatt nye prosedyrer for å bedre gjennomføringen av kongresser, blant annet med opprettelsen av egne arbeidsgrupper/utvalg, der det ved denne kongressen ble nedsett en egen arbeidsgruppe for JAR 65 (sertifisering staff). Opprettelsen av en egen database i Holland anses som meget viktig og ble vedtatt.

Noen av representantene ved AEI-kongressen, hvor vi ser NHF's leder Terje Rading i dyp konsentrasjon.

For å bedre kommunikasjonen utad, ble det også vedtatt å opprette en PR-komité bestående av 3 personer.

Nye medlemmer i AEI

Det var 6 nye organisasjoner som søkte om medlemskap i AEI, og som ble valgt inn. Medlemsmassen er stadig økende. Arbeidsmengden øker også i samme takt, noe som fører til større utgifter. AEI sliter med svak økonomi, men årets regnskap går i pluss.

Nye vedtak

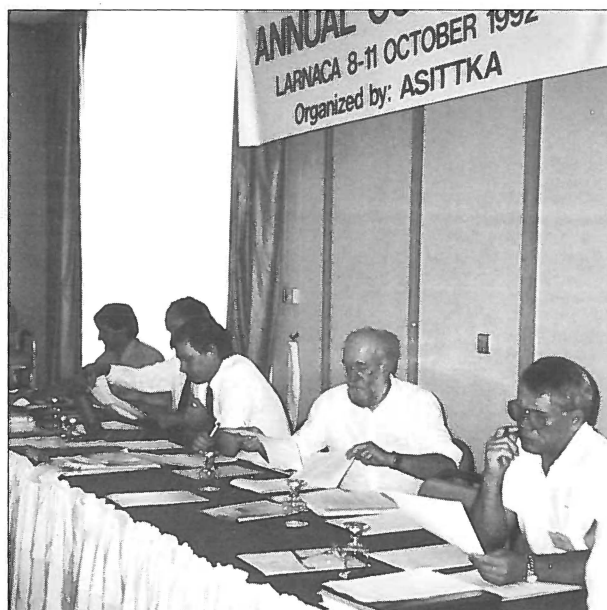
Følgende vedtak ble gjort under kongressen: Alle medlemsorganisasjoner skal tilskrive de nasjonale Luftfartsverk, IFALPA (internasjonale pilotorganisasjon), Flight Engineers Org., Cabin Crew Org., Passasjerorg., Brukergrupper og Samferdselsministeren, der det skal påpekes mangler ved utviklingen av JAR 145 og 65, noe som resulterer i svekket flysikkerhet. Som en siste markering, om nødvendig, ble det vedtatt å gå til en politisk markering.

Avslutning med oppsummering

Kongressen ble avsluttet søndag 11. oktober av president Morten Arnesen, med en oppsummering av viktige vedtak og han ba medlemsorganisasjonene fortsette sitt viktige arbeid mellom kongressene.

Videre ga han anerkjennelse for det arbeid vertskapet hadde nedlagt, for en godt gjennomført kongress. Deretter ble det sendt ut pressemelding som er gjengitt her.

tekst: T. Rading, foto: I. Antonsen

En del av de styrevalgte i AEI

AIRCRAFT ENGINEERS INTERNATIONAL
We Keep Them Flying... Safely

Secretary:
THE OLD COURT HOUSE,
LONDON ROAD,
ASCOT, BERKS, SL5 7BN,
UNITED KINGDOM
TELEPHONE: (44) 344 26130
FAX: (44) 344 21340

PRESS RELEASE

The international consortium of Licensed Aircraft Maintenance Engineers, AIRCRAFT ENGINEERS INTERNATIONAL, at the completion of the 1992 Annual Congress in Larnaca, Cyprus would like to express its grave concern about the general decline in world wide aircraft maintenance standards.

The new maintenance regulations being developed in Europe are well below our professional expectations and there will be no common standard for a vast group of maintenance personnel vital to the safe operation of aircraft. The European Civil Aviation Authorities are also very reluctant to address the issue of a standardised state issued license for certification of maintenance.

This general decline can be evidenced by a recent decision by a European State Authority allowing an airline to extend its 24 hour Daily Maintenance Check to a 22 hour interval.

This degradation in maintenance standards is dangerous to flight safety and not in the public best interest.

The AEI therefore demand that this trend be reversed immediately and that aircraft maintenance should not be subject to commercial pressures, and asks the regulatory authorities to ensure that this increasing commercial pressure does not degrade maintenance standards and hence flight safety.

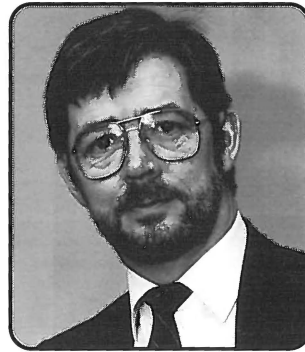
NÆR-bilde

NAVN: JAN MARTINUSSEN

ALDER: 48

STILLING: TEKNISK DIREKTØR

SIVILSTATUS: GIFT, 3 SØNNER

- **Generelt om intervjuobjektet:**

Jan Martinussen er født og oppvokst i Kjeldebotn – en liten bygd noen mil sør for Narvik.

Som mange andre i denne bransjen, har han vært innom Luftforsvaret.

Han er utdannet sivilingeniør, ved flyteknisk linje i Stockholm. Etter dette hadde han flere ulike jobber i Luftforsvaret, på Kjeller og i Bodø.

Før han havnet i helikopterbransjen i Lufttransport i 1984, fikk han også med seg 3 år i Widerøe. Han har vært i nåværende stilling siden 1988.

- **Velg deg et annet yrke:**
Arkitekt.

- **Din største last:**
Alt for glad i søtsaker.

- **Hva gjør deg forbannet:**
Uærlighet og juks.

- **Din beste og dårligste egenskap:**
Mine beste egenskaper får andre bedømme. Hva de dårlige angår, kunne det jo være noen som ikke har oppdaget dem, og da ville det være dumt å fokusere på dem her.

- **Dine beste venner får beskrive deg med fire ord - hvilke:**
Nei, den ble nok også litt for vanskelig, dere får forsøke vennene.

- **Når føler du deg skikkelig snill:**
Jeg føler meg ganske OK når jeg gjør nytte for meg hjemme.

- **Når overrasket du deg selv sist:**
For et par uker siden da jeg sto opp midt på natten for å se boksekamp på TV, sammen med min 14-årige sønn.

- **Når gråt du sist:**
Sikkert galt svar nå for tiden, men det kan jeg virkelig ikke huske - det må nok være en tid siden.

- **Hva skremmer deg:**
Tanken på at vi ikke skal mestre risikofaktorene.

- **Hva ergrer deg mest:**
Kritikk som ikke er konstruktiv, som ikke bidrar til løsninger og forbedringer.

- **Finnes det en sak du vil streike for:**

Streik i vanlig forstand er vel kanskje ikke så aktuelt, men en kan vel ganske lett tenke seg scenarier som det kan bli vanskelig å jobbe i.

- **Hva mener du om fagforeningsarbeid:**
Et viktig bidrag til bedriftens utvikling og dermed en ansvarsfull funksjon.

- **Finnes det et menneske som provoserer deg:**
Ja, faktisk et par stykker.

- **Er det noe du sier konsekvent nei til:**
Intervjuer av denne type - i prinsipp.

- **Når på døgnet trives du best:**
Etter kveldsnytt.

- **Hva kan du ikke klare deg utenom:**
Joggetur, 2 til 3 ganger i uken.

- **Hva er de viktigste egenskaper til en god leder:**
Han må vite hvor han skal og ha oversikten, og han må være konsekvent i tale og handling når det gjelder viktige policyspørsmål.

- **Hva mener du om deregulering av luftfarten i Europa:**
En skikkelig utfordring for HS som det ikke nytter å forsøke å motarbeide. Vi må utnytte den handlefrihet vi har nå, til å forberede oss på det som kommer.

- **Hva mener du er viktigst for sikkerheten i helikoptertransporten i Nordsjøen:**
Motiverte og kompetente medarbeidere i alle ledd i teknisk og operativ, som forstår og aksepterer at menneskelige faktorer er kritiske, og som er villige til å gjøre det som skal til for å forebygge slike risikofaktorer.

- **Tar du ofte på mennesker:**
Neppe mer enn gjennomsnittet.

- **Vet du hvilke avtaleverk som regulerer de ansattes forhold innen NHF:**
Ja.

- **Hva er du mest opptatt av for tiden:**
Hvordan vi i HS skal kunne stå best mulig rustet til å møte fremtidens krav.

- **Beskriv en perfekt kveld for deg:**
Hjemme, en halvsnobbet rødvin, TV'n periodevis avslått.

VALG I NHF

I forbindelse med representantskapsmøtet i Norsk Helikopteransattes Forbund, lørdag 6. februar 1993, skal det velges nytt forbundsstyre.

Følgende styreverv er på valg:

- Leder
- Sekretær
- Styremedlem økonomi/utdanning
- Styremedlem lover/bestemmelser
- 1. varamedlem
- 2. varamedlem
- 3. varamedlem
- 4. varamedlem

Leder og varamedlemmer velges for 1 år, øvrige styremedlemmer for 2 år.

Valgkomitéen består av:

- Arild Vorkinn, MF-HS
- Svein Klette, MF-LT
- Tore Bjørkli, MF-HS
- Kjetil Muldal, MF-Mørefly
- Siw V. Berge, TAF-HS

Valgkomitéen ønsker at du som et aktivt og engasjert NHF-medlem, vil bidra til å gi forbundsstyret den best mulige sammensetning. Dette kan du gjøre ved å aktivt bearbeide den eller de av dine kollegaer som du vet har mye å bidra med i NHF-sammenheng, til å stille til valg til nytt forbundsstyre. Dersom du selv har lyst på en plass i styret, kan du selvsagt gi oss beskjed om det.

Frist for å komme med forslag er satt til:
6. januar 1993.

Innkommne forslag må være skriftlig, inneholde fullt navn, firma ansatt i for forslagsstillers underskrift. Det poengteres at forslagsstiller er ansvarlig for at foreslått kandidat er villig til å ta valg.

Dersom du har spørsmål i forbindelse med valget, kan disse besvares av valgkomitéen.

Hilsen valgkomitéen

Til lokalforeninger og enkeltmedlemmer

NHF's informasjonsblad er for alle som har en forbindelse med forbundet vårt.

Vi mangler fortsatt stoff fra lokalforeninger og enkeltmedlemmer.

Send oss rapporter, artikler, bilder - med mer.

Ring oss gjerne hvis du vil ha hjelp til feste det ned på papiret.

Samtidig gjør vi også oppmerksom på vår nye postadresse, slik at stoff, artikler og bilder nå sendes til følgende adresse:

Norsk Helikopteransattes Forbund
Redaksjonskomitéen
Postboks 522
4055 Stavanger Lufthavn

Eller du kan ringe oss på telefon 04 57 76 07.

«TAF - styret»

Tirsdag 24. november 1992, ble det avholdt generalforsamling i Teknisk Administrativ Forening. Styresammensetningen vil det kommende året bestå av følgende personer:

Leder: Torill Asbjørnsen
Nestleder: Kjell I. Olsen

Styremedlemmer:

Eva Korneliussen, Jostein Horvei, Heidi Kleppe, Rigmor Nordberg, Lotte Ramsdal

Varamedlemmer:

1) Helge Anonsen, 2) Rigmor Nevland og
3) Leif Einar Pedersen.

FARNBOROUGH IN

Utstilling av det beste i verden - i luften

Den 42. utstilling ble arrangert på The Royal Aerospace Establishment (REA), i tiden 6. til 13. september i år. Dette året var utstillingen ulik alle andre: det beste i verden innen fly, helikopter, avionikk- og elektronisk utstyr ble

presentert. Flyene sto oppstilt vingetipp til vingetipp, slik at interesserte kunne ta disse i nærmere øyesyn. Her var alt utstilt, fra supersoniske bombefly, til enkle små helikopter. — *Farnborough hadde alt*

INTERNATIONAL 1992

Utstillingsbesøk fra mange land

På de fire første dagene av utstillingen var det kun inviterte personer med profesjonell interesse av produktene fra internasjonal luftfartsindustri, som fikk anledning til å komme inn. Personene kom fra minst 100 forskjellige land. De 3 siste dagene var utstillingen åpen for publikum. Utstillingen kunne i hovedsak deles i 3: en utstilling inne, en ute og et flyshow.

Utstillingen innendørs

ble dekket av et område på 60 000 kvadratmeter, fordelt på 4 store blå/hvite haller. Innen disse hallene ble alt tenkelig av moderne flyelektronikk, satelitt-systemer, spesialverktøy og testutstyr presentert.

Flyshow

Ved hjelp av flyshowet, fikk flyfabrikantene presentert både gammelt og nytt utstyr. Showet inneholdt alt fra små fly, som utførte luftakrobatikk, til Red Arrows som gjennomførte et meget vellykket show. Ellers ble militære fly og helikoptertyper presentert.

På utendørsutstillingen

la man i år spesielt merke til mengden av flymateriell fra den Russiske Republikk. 20 forskjellige fly- og helikoptertyper ble utstilt. 7 av disse hadde tidligere aldri vært vist frem i vesten: YAK-38 og YAK-141 vertikale take off fighters, Sukhoi SU-24MP svingbar angrepsfly, SU-35 dobbel turbofan fighter og Tupolev TU-22M (Backfire) supersonisk langdistansebomber.

Flesteparten av disse var til salg, av den kontant sultne Russiske Republikk. Det største flyet kalles AN-124 Heavy lifter (se foto), ellers fantes MIG 31 (Foxhound) og Sukhoi SU-27UB, og sistnevnte deltok i flyshowet. På helikopter-siden så har russerne også her det største som finnes i dag. Helikopteret er produsert hos Rostov Helicopter Manufacturing Enterprises og kalles MI-26 Heavy lifter (se foto). Helikopteret har vært benyttet i Papua New Guinea og Kambodsja. Det vil nok være lite sannsynlig at MI-26 vil bli benyttet av operatører i Norden.

Romania presenterte en Super Puma som var bygget på lisens, og det ryktes også at det i Romania finnes simulator på Super Puma. De vestlige landene hadde selvsagt også sine fly og helikopter på utstillingen. Innen helikopterfabrikantene deltok Eurocopter, Westland/Augusta og Sikorsky, med henholdsvis Super Puma MKII, som benyttes innen militær og sivil luftfart, og EH-101 (3-motors), som i disse dager testes for å kunne bli benyttet i det sivile markedet. Ellers hadde Sikorsky utstilt en «mock-up» av S92 (se foto). Dette helikopteret vil sannsynlig ikke være tilgjengelig før tidligst i 1997.

Avslutningsvis

vil jeg nevne det store pressesenteret som var plassert tett opp til rullebanen, slik at pressefolkene hadde en utmerket utsikt til flyshowet. Ellers fantes det et utall restauranter og barer hvor man kunne sette seg ned å slappe av.

tekst og foto: John Pedersen

Jus-spalte . . .

Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven

24. juni 1992, avga det offentlig oppnevnte Arbeidsmiljølovutvalget, sin innstilling til Kommunaldepartementet, NOU 1992: 20, kalt:

«Det gode arbeidsmiljø er lønnsomt for alle»

Hele innstillingen er på 250 sider, så jeg skal her bare såvidt komme inn på enkelte sider ved den.

Spesielt er det interessant at utvalget har kommet med flere forslag til endringer i oppsigelses- og avskjedsvernet (AML kap. XII).

Forsåvidt gjelder oppsigelsesvernet ved prøvetidsansettelse, §63, foreslår flertallet at det gis adgang til å utvide prøvetiden ved fravær som finner sted i løpet av denne. Dersom det blir anlagt søksmål for å bestride oppsigelsens gyldighet, foreslår utvalget at den prøvetidsansatte ikke skal ha rett til å stå i stillingen under sakens prøvelse for retten.

Ellers foreslår utvalget at det lages en egen paragraf om tidsbegrenset ansettelse, i dag §58, nr 7.

Utvalget vil utvide adgangen til å benytte tidsbegrenset ansettelse blant toppledere (åremål). Dessuten ønsker flertallet at ved tidsbegrensede arbeidsavtaler som har vært over ett år, så skal arbeidstakeren ha et forvarsel på én måned før opphør.

En viktig endring, er forslaget om at retten til å stå stilling for oppsagt arbeidstaker som har anlagt rettssak, skal begrenses til 6 måneder som hovedregel. Skal arbeidstakeren stå i sin stilling lenger enn dette, må retten treffe særskilt kjennelse om det.

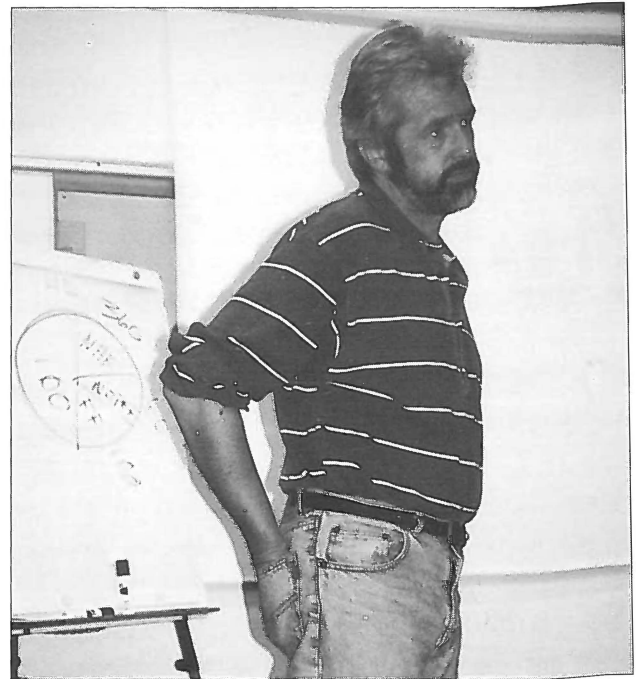
Positivt er da, at utvalget foreslår endringer i

reglene om oppsigelsens innhold, altså formkravene (§57). Således foreslås det at oppsigelsen også skal inneholde opplysninger om den oppsagtes rett til å stå i stilling ved et eventuelt søksmål, og om fortrinnsretten til ny ansettelse ved oppsigelse på grunn av arbeidsmangel.

Utvalget har foreslått viktige endringer også på andre områder, enn når det gjelder stillingsvernet, blant annet når det gjelder arbeidstidsbestemmelsene. Dette skal jeg komme tilbake til i en senere artikkel.

Det er viktig å understreke at dette bare er en utvalgsinnstilling og at det er langt frem til eventuelle lovendringer. Hvorvidt noen av de foreslåtte endringer vil se dagens lys er derfor alt for tidlig å forutsi.

Jan Erling Nilsen

Premie for kollektiv hjemforsikring 1993

For 1993 er premien for kollektiv hjemforsikring satt til:

kr 695,00

herav naturskadepremie kr 64,00.

Denne premien er beregnet med basis i skade-

utviklingen i 1991 og 1992, samt prognose for samme i 1993.

Dersom Poolens prognoser er korrekte, er det grunn til å regne med nedgang i premien i 1994.

Vann- og vannlednings-skader

Her er artikkel 4 om skadeforebygging:

Vannskade, eller mer presist vannlednings-skade, defineres i vilkårene som: «*Plutselig og utilsiktet utstrømning av vann eller annen væske fra ledning eller tilknyttet utstyr, ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse*».

Det er verd å merke seg at villa- og hjemforsikringsvilkår jevnt over ikke dekker skader ved vann som trenger inn som nedbør eller gjennom grunnen, samt skader forårsaket av dusjing, vannsøl, osv.

Dette er skader som skyldes feilaktig/mangelfull byggekonstruksjon, feilbruk og manglende aktsomhet, og som man har funnet det riktig at eier selv bærer ansvaret for.

År for år inntreffer det nesten dobbelt så mange vannlednings-skader som brannskader i norske hjem. Det vil si: ca 35.000.

Som følge av den økende bruk av vann, økende utbredelse av vaske- og oppvaskmaskiner, samt rørmaterialenes nedsatte motstandsdyktighet som følge av forurensning, regner man med at omfanget av vannlednings-skader fortsatt vil øke kraftig i flere år fremover.

Vannlednings-skader er kostbare, fordi det som regel er nødvendig å bryte opp hele gulv for å utbedre og tørke opp skaden. Vannskader som ikke blir forskriftsmessig utbedret, vil føre til enda verre skader i form av råte- og soppangrep.

De største kostnadene ved vann- og vannlednings-skader knytter seg til selve bygningen. Derfor inngår deknings-elementet «vannlednings-skade» i de fleste standard villaforsikringer, eller i gårdens felles bygningsforsikring, ved forsikring av boligblokker/feriefamilie- boliger.

Dekningen ligger også i din kollektive hjemforsikring, med tanke på skader på selve innboet. Ikke minst også av hensyn til de ekstra kostnadene du pådrar deg ved å måtte bo ukevis utenfor hjemmet, mens en større vannskade blir utbedret.

Frostsprengte vannrør

Med de klimatiske forhold som råder i Norge halvparten av årets dager, er det ikke så rart at

svært mange vannlednings-skader skyldes frostsprengte vannrør.

Rom med vannførende rør må alltid ha varme-grader. Isolering av rørene hjelper ikke noe særlig hvis temperaturen ligger under null i lengre tid. Problemet oppstår naturlig nok som regel når man er fraværende fra huset over flere dager vinterstid, samtidig som det inntreffer en kuldeperiode. Man kan ikke stole hundre prosent på fyringen, da alle fyrings-systemer kan bli satt ut av spill, kanskje spesielt som følge av kuldesituasjonen. Det er fornuftig å få noen til å se etter huset. Er ikke dette mulig, er det tryggest å skru av hovedkranen.

Tining av frosne rør: Det er sannsynlig at rør og rørutstyr får skader når vannet fryser. Dette merker du kanskje ikke så lenge rørene er frosne, men har du kommet godt i gang med tiningen, kan det hende du opplever den reneste syndflod etter hvert som vannet finner veien ut gjennom nydannede sprekker i rørgods eller mellom rørdeler. Derfor er det en god forholdsregel å skru av hovedkranen, før du setter i gang med tiningen.

Den tryggeste måten å tine frosne rør på, er å sette på varmen i rommet, eller tine med varmt vann. Det er effektivt å bruke varmluft-pistol, hårtørrer eller vifteovn, men dette kan være svært brannfarlig uten skikkelig tilsyn. Bruk av åpen varme, skibrenner, primus og lignende, er ikke bare livsfarlig, men også strengt forbudt.

Vaskemaskin og oppvaskmaskin

Det skjer utrolig mange plutselige lekkasjer fra vaskemaskiner og oppvaskmaskiner. Derfor burde det vært forbud mot å ha slike maskiner i rom uten sluk. Siden noe slikt forbud ikke eksisterer, må den enkelte bruke vettet i forbindelse med bruk og vedlikehold av maskiner som ikke er trygt plassert. De som har vaskemaskin på kjøkkenet, eventuelt med en løs slangeforbindelse til utløpet, må aldri forlate maskinen under vask.

Vaske- og oppvaskmaskiner har det til felles at slangene blir morkne etter noen års bruk, og må sjekkes med jevne mellomrom. Til nyere oppvaskmaskiner følger med automatisk stoppeventil med lekkasjeføler, som stopper

vanntilførselen når lekkasje registreres. Denne kan imidlertid gi falsk trykkgghet, da føleren har en tendens til å svike når maskinen blir noen år gammel. Følerkomponenten skal da skiftes ut. En slik stoppeventil kan også ettermonteres.

Oppvaskmaskiner bør ha en bunnplate som leder lekkasjevann fremover, slik at dette blir synlig på gulvet foran maskinen. Ellers kan smålekkasjer sildre og dryppe i månedsvis, og ikke oppdages før råtelukten begynner å bli påtrengende.

Det er også mulig å ettermontere en automatisk mengdereguleringsventil, som stopper vanntilførselen når vannforbruket øker utover det som er normalt for maskinen.

Ellers må aldri tømme-slanger ligge løst over kanten på utslagsvask. Bind den fast eller sikre den på annen måte. Det enkleste, og kanskje det beste råd, er imidlertid aldri å benytte maskinene uten at man er hjemme og kan gripe inn når lekkasjen oppstår.

Varmtvannsberedere

Varmtvannsberederen er hyppig årsak til vannlekkasje. Vanligst er som regel drypplekkasjer over lengre tid, som plutselig åpenbarer seg som «blomstrende» råteskader. Ofte skjer det også at en langsom forvitring over lengre tid plutselig går over i en stor lekkasje.

Derfor kan det være skummelt å ha disse plassert inne i en benk eller et kott, hvor det er vanskelig å holde jevnlig tilsyn. Det er likevel mulig å sikre seg ved for eksempel å legge en spillkum av vinylbelegg under berederen, med lekkasjeåpning frem mot gulvet. Det er gjennomgående viktig å sørge for at alle lekkasjer synes med en gang, slik at de kan stoppes før alt blir for dyrt og komplisert.

Utvendige lekkasjer

Dårlig drenering rundt kjeller, utette tak, utette beslag, med mer, fører hvert år til store sopp- og råteskade. Slike skader, som nesten uten unntak skyldes mangelfullt vedlikehold eller byggeslurv, er normalt ikke dekket av forsikringen, og utbedring av skadene vil gripe dypt i din egen lommebok.

Vannsøl innendørs

Langvarig vannsøl som følge av dryppende kraner eller dusjing, regnes heller ikke som vannlednings-skade og er dermed ikke dekket av forsikringen. Husk at heller ikke våtrom

tåler ubegrenset med vannsøl, selv ikke flislagte bad med «svømmehall-standard».

Gulv og vegger i baderom må imidlertid gjøres så tette som det er praktisk mulig å få dem. Bruk silicone ved tetting av rørgjennomføringer og i overganger mellom baderomstapet og gulv-vinyl og i andre material-overganger. Fliser og fugemasse gir ikke en 100% tett overflate, slik at «fuktsperre» må påføres før fliselegging.

Innredning av våtrom og reparasjon/vedlikehold av vanninstallasjoner, er en jobb for fagfolk, og noe du ikke skal innlate deg på uten at du har en viss innsikt. Mange har brent seg på å benytte «billige kvakkere» her. Husk som tidligere nevnt: at grov byggejuks kan avstedkomme reduksjon i erstatningen. Mens vi er inne på innredning nevnes at mange snekkere, både profesjonelle og kvakksalvere, hvert år presterer å slå spiker gjennom vannrør som ligger skjult bak veggkledningen. Dette er skumle skader som fører til jevn lekkasje over tid, og som ikke åpenbarer seg før vegg og gulv strutter av vann. Uansett hvor godt våtrommet er sikret, vil det ikke være mulig å garantere full vanntetthet. Derfor er det uansett lurt å satse på dusjkabinett, da dette effektivt begrenser vannsøl mot vegg og gulv.

Trykkstøt

Trykkstøt er et fenomen som oppstår inne i vannførende rør når stengekranen skrues igjen. Det høres tydelig som et lite slag i røret, og det høres som regel tydeligere av naboen enn av deg selv. Bare ut fra hensyn til deg selv, samt godt naboskap, kan det derfor være fornuftig å redusere disse stadige trykkstøt-lydene. I tillegg foreligger det klare indikasjoner på at disse hyppige trykkbelastninger reduserer vannrørens levetid vesentlig. Til flere armaturer kan nå leveres trykkreduserende innsatser, og har du planer om å totalrenovere boligen, kan du tenke på om du samtidig ønsker å skifte ut dine gamle armaturer med nye, av trykkreduserende type. Din lokale VVS-forhandler kan forøvrig fortelle deg mye mer om trykkstøt og forholdsregler mot dette.

Hovedstoppekranen

Merk hovedstoppekranen tydelig og sørg for at alle i huset vet hvor den er. Hvor fort du klarer å skru av vannet kan innvirke sterkt på hvor stor skaden blir når vannspruten plutselig står til værs hjemme hos deg.

Stein Haakonsen, Poolkontoret i Forsikring

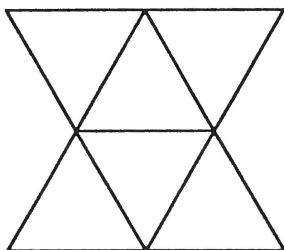
«JULEKNASK 1992»

Vi i redaksjonen regner med at ikke hele julehelgen går med til skiløping. Derfor serverer vi litt hodebry til innekosen for hele familien . . .

1) Stokk bokstavene riktig og finn frem til det minste dyret:

- a) BERAS b) FELFØB c) TEORT
d) TEOR e) TEHS f) TANEFEL

2) Hvor mange trekanter inneholder figuren?

3) Hvilket land passer ikke inn i rekken?

- a) NORGE b) ØSTERRIKE c) INDIA
d) SPANIA e) ENGLAND f) DANMARK
g) UNGARN h) POLEN

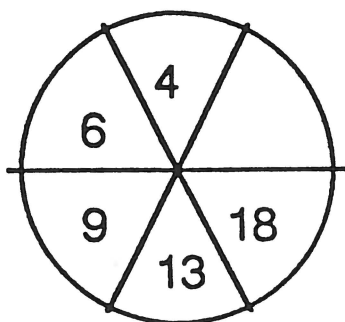
4) Henry Ford oppfant bilen, og Thomas Edison oppfant båndopptakeren. Hvem oppfant lyset?

6) Hvilket instrument passer ikke inn i denne rekken?

- a) TROMPET b) FIOLIN c) SAKSOFON
d) TUBA e) BLOKKFØYTE f) KLARINETT
g) TROMBONE h) FLØYTE

7) To fedre og to sønner var på harejakt. De skjøt bare tre harer, men likevel fikk de en hare hver. Hvordan kan det gå til?

8) Fyll inn det tallet som mangler . . .

9) Ved å sette et guttenavn eller et jentenavn foran hver av endelsene, skal du danne helt nye ord (f.eks. . . . SKO, med jentenavnet FIA, blir FIASKO).

- a) . . . KE b) . . . RIKE c) . . . SILLE
d) . . . CO e) . . . NDA f) . . . LIG

10) Stokk bokstavene riktig og finn det som ikke hører til her:

- RETØR GYKILNL STROK ISDL

11) Har de 17. mai i Sverige?

12) Kan du få dette regnestykket til å bli riktig ved hjelp av en strek?

$$2 \times 10 - 15 + 10 - 5 = 20$$

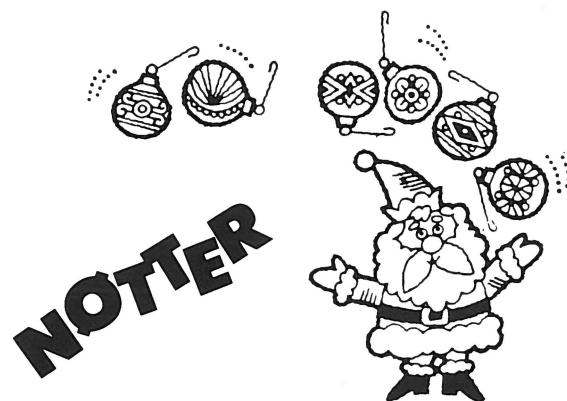
13) Vil det være billigere for deg å invitere en venn med på kino 2 ganger, enn å invitere 2 venner samtidig?

14) Her skjuler det seg 3 steder i Norge:

- a) Bytt ut G med L i en ukedag.
b) Sett sammen to andre ord for «svimmel» og «egen».
c) En bokstav som ikke flirte.

Svar på oppgaver og spørsmål for «Juleknask 1992», sendes foreningskontoret, innen 15. januar 1993.

Adresse: NHF ved redaksjonskomitéen
Postboks 522, 4055 Stavanger Lufthavn

*Når det gjelder
trykksaker . . .*

Poppy Grafiske

SJØVEIEN 34, LURA
4300 SANDNES
TELEFON 04 63 13 11
TELEFAX 04 63 23 70

- *Kontakt Bjørn Egeland for en effektiv løsning av ditt trykksak-behov* •

✂ KLIPP HER

Innmeldingskort/ Adresseforandring

Norsk Helikopteransattes Forbund

Undertegnede melder seg herved inn i NHF som fullverdig medlem, og forplikter seg derved til å betale til Forbundet dets fastsatte kontingent, for tiden maks. kr 113,- pr mnd. Dette medlemsskap gjelder inntil undertegnede skriftlig gir NHF beskjed om annet. Undertegnede gir herved NHF fullmakt til å trekke medlemskontingent via lønningskontoret for mitt medlemsskap.

Adresseforandring sendes også foreningen.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ Sted: _____

Ønsker Kollektiv Hjemforsikring JA / NEI

Arbeidsgiver: _____

Lokalforening: _____

Dato: _____ Underskrift: _____

Returadresse:

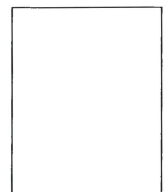
Norsk Helikopteransattes Forbund
Postboks 522 - 4055 Sola Lufthavn

***Vi ønsker alle
våre medlemmer
en riktig God Jul
og et Godt Nytt År!***

Med hilsen

Norsk Helikopteransattes Forbund

✂ KLIPP HER

**Norsk
Helikopteransattes Forbund
Postboks 522
4055 Sola Lufthavn**